

Sygn. akt II Ka 109/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 czerwca 2014r.

Sąd Okręgowy w Koninie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący : SSO Waldemar Cytrowski

Sędziowie : SSO Ewa Miastkowska

SSO Agata Wilczewska - spr.

Protokolant : st. sekr. sąd. Irena Bąk

przy udziale Haliny Lewandowskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2014r.

sprawy **M. B.**

skazanego z art.178a§1k.k. i innych

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego oraz przez jego obrońcę

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Kole

z dnia 6 grudnia 2013r. sygn. akt II K 792/13

I. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- orzeczoną wobec skazanego w punkcie I karę łączną pozbawienia wolności obniża do 2 (dwóch) lat i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

- orzeczoną wobec skazanego w punkcie III karę łączną grzywny obniża do 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych, zaliczając na jej poczet karę grzywny uiszczonej w sprawie VIIK 1047/11 w wysokości 100 (stu) stawek dziennych i uznaje karę łączną grzywny za wykonaną w całości;

- uchyla orzeczenie zawarte w punkcie IV;

- w punkcie II na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zalicza dodatkowo okres zatrzymania skazanego w sprawie IIK 334/11 od 2.06.11r. do 3.06.11r.

II. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części.

III. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. W. K. kwotę 147,60zł z tytułu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

IV. Zwalnia skazanego w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Agata Wilczewska Waldemar Cytrowski Ewa Miastkowska

Sygn. akt II Ka 109/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Kole, sygn. akt II K 792/13 ustalił, iż M. B. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1. wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie o sygn. akt VII K 1047/11 za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. popełnione w dniu 25 maja 2011 r. na karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 18 zł jedna stawka i zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych na okres 2 lat;
2. Sądu Rejonowego w Mogilnie z dnia 27 października 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K 334/11 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 2 czerwca 2011 r. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, grzywnę w wysokości 50 stawek dziennych po 20 złotych jedna stawka;
3. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 29 listopada 2011 r. w sprawie o sygn. akt II K 245/11 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w nocy z 2/3 września 2011 r. na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności;
4. Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 14 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 29/12 za przestępstwo z art. 244 k.k. popełnione w dniu 25 grudnia 2011 r. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;
5. Sądu Rejonowego w Kole z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 966/11 za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w nocy 20 maja 2011 r. na karę 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Rejonowy w Kole w pkt. I wyroku, na podstawie art. 85 i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 89 § 1 i 1a k.k. połączył wyżej wymienione, orzeczone w wyrokach z pkt. 2 i 5 kary pozbawienia wolności i wymierzył skazanemu M. B. karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej w pkt. I kary łącznej pozbawienia wolności okres 2 dni pozbawienia wolności w sprawie od dnia 20 maja 2011 r. do dnia 21 maja 2011 r. W pkt. III wyroku, Sąd na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył wyżej wymienione, orzeczone w wyrokach opisanych w pkt. 1 i 2 kary grzywny i wymierzył skazanemu M. B. karę łączną grzywny w wysokości 120 stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę po 20 zł. Na mocy art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej w pkt. III kary łącznej grzywny okres 2 dni pozbawienia wolności w sprawie II K 334/11 od dnia 2 czerwca 2011 r. do dnia 3 czerwca 2011 r. uznając karę łączną grzywny za wykonaną w ilości 4 stawek dziennych przyjmując, iż jeden dzień pozbawienia wolności odpowiada dwóm stawkom dziennym grzywny i zaliczył skazanemu uiszczoną w sprawie VII K 1047/11 grzywnę w wysokości 1.800 zł. Sąd orzekł w pkt. V wyroku, że rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu pozostawia bez zmian, natomiast na podstawie art. 572 postępowanie o wydanie wyroku łącznego w pozostałym zakresie umorzył. W oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił skazanego od ponoszenia kosztów związanych z wydaniem wyroku łącznego.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego, zaskarżając go w całości. Na podstawie art. 427 § 1 i 2 oraz 438 pkt. 1 i 3 k.p.k. wyrokowi zarzucił:

- obrazę prawa materialnego to jest art. 85 k.k. polegającego na uznaniu, że nie zachodzą warunki do połączenia kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 29 listopada 2011 r. sygn. akt II K 245/11 z karami orzeczonymi w wyrokach Sądu Rejonowego w Mogilnie z dnia 27 października 2011 r., sygn. akt II K 334/11 i Sądu Rejonowego w Kole z dnia 9 maja 2012 r., sygn. akt II K 966/11 podczas gdy czyn osądzony wyrokiem o sygn. akt II K 245/11 został popełniony przez skazanego w nocy 2/3 września 2011 r. a więc przed dniem wydania wyroku w sprawie II K 334/11, który jest pierwszym chronologicznie tj. przed 27 października 2011 r.,
- rażąco niewspółmierność kary orzeczonej w pkt. II wyroku polegającą na wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej grzywny w rozmiarze 120 stawek dziennych w wysokości po 20 zł każda z nich zamiast kary łącznej grzywny w rozmiarze 100 pełnej absorpcji – w sytuacji gdy zachodzi niewątpliwa bliskość czasowa pomiędzy

przedmiotowymi czynami – przestępcze działanie miało miejsce w okresie od 25 maja 2011 r. do 2 czerwca 2011 r., przy czym jednocześnie skazany w warunkach izolacji zachowuje się regulaminowo stosując się do wydawanych wobec niego poleceń, co uzasadniało zastosowanie przy ustaleniu wymiaru kary łącznej zasady pełnej absorpcji,

- naruszenie art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. poprzez zaliczenie na poczet kary łącznej grzywny orzeczonej w pkt. III wyroku okres 2 dni pozbawienia wolności w okresie od 2 czerwca 2011 r. do 3 czerwca 2011 r. w sprawie II K 334/11 podczas gdy Sąd orzekając w pkt. I wyroku karę łączną pozbawienia wolności w formie bezwzględnej dokonał zarządzenia wykonania kary orzeczonej w sprawie II K 334/11, a tym samym zgodnie z treścią art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. rzeczywisty okres pozbawienia wolności winien zostać zaliczony w pierwszej kolejności na poczet kary pozbawienia wolności.

Stawiając te zarzuty na podstawie przepisu art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 2 k.p.k. wniósł o zmianę pkt. I zaskarżonego wyroku i połączenie kar pozbawienia wolności orzeczonych w wyrokach o sygn. akt II K 334/11, II K 245/11 oraz II K 966/11 i wymierzenie skazanemu przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji kary łącznej 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności, zmianę pkt. II zaskarżonego wyroku poprzez zaliczenie na poczet tej kary okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach podlegających połączeniu w dniach od 20 maja 2011 r. do 21 maja 2011 r. i od 2 czerwca 2011 r. do 3 czerwca 2011 r. oraz zmianę pkt. III i IV zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu łącznej kary grzywny przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji, tj. kary łącznej grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych wysokości po 20 zł każda z nich oraz zaliczeniu na jej poczet uiszczoną w sprawie VII K 1047/11 grzywnę w wysokości 1.800 zł ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu w postępowaniu przed Sądem II instancji gdyż w żadnej części nie zostały one dotychczas uiszczone.

Sąd Okręgowy zważył co następuje

Apelacja obrońcy skazanego okazała się w znacznej mierze zasadna i skutkowałą zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Zgodnie z art. 569 § 1 k.p.k. jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby prawomocnie skazanej wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący w pierwszej instancji.

Powołany przepis reguluje nie tylko właściwość sądu w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego, lecz również z jego treści wynikają przesłanki wydania wyroku łącznego. Przesłanki te spełnione są, gdy zachodzą warunki orzeczenia kary łącznej określone w art. 85 k.k. oraz gdy skazany został już skazany co najmniej dwoma prawomocnymi wyrokami. Zgodnie z w/w przepisem sąd orzeka karę łączną, jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu. Jak wynika z powyższego przepisu kary te mogą podlegać połączeniu jedynie w przypadku, gdy przestępstwa, za które skazany został skarżący zostały popełnione zanim zapadł pierwszy wyrok skazujący, chociażby nieprawomocny.

W pierwszej kolejności wskazać jednak należy, iż Sąd I instancji prawidłowo uznał, że nie ma podstaw w przedmiotowej sprawie do wzruszenia mocy obowiązującej wyroków łącznych wydanych przez Sąd Rejonowy w Koninie z dnia 8 kwietnia 2008 r. w sprawie II K 77/08 oraz wyroku tego samego Sądu z dnia 16 września 2008 r. w sprawie II K 139/08. Zgodnie bowiem z utrwalonym orzecznictwem, utrata mocy wyroku łącznego następuje do tych tylko jego rozstrzygnięć o połączeniu kar tego samego rodzaju, które zostały objęte nowym wyrokiem łącznym, wydanym w związku z powstałą po wydaniu tego wyroku potrzebą, wynikającą z przesłanek materialnoprawnych określonych w art. 85 k.k. Z uwagi na brak konieczności do wzruszenia w/w wyroków w niniejszej sprawie, postępowanie w tym zakresie uległo umorzeniu.

Przechodząc do analizy dat popełnienia przestępstw, dat wydania wyroków oraz kary wymierzonych orzeczeniami opisanymi w pkt. 1-5 wskazać należy, że realny zbieg tworzyły przestępstwa popełnione wyrokami Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 30 sierpnia 2011 r., sygn. akt VII K 1047/11, Sądu Rejonowego w Mogilnie z dnia 27 października 2011

r., sygn. akt II K 334/11 oraz Sądu Rejonowego w Kole z dnia 9 maja 2011 r., sygn. akt II K 966/11. Przepięstwach, których dotyczą przywołane wyroki, skazany dopuścił się odpowiednio w dniu 25 maja 2011 r. (w sprawie VII K 1047/11), w dniu 2 czerwca 2011 r. (w sprawie II K 334/11) oraz w dniu 20 maja 2011 r. (w sprawie II K 966/11). Zostały one popełnione przed dniem 30 sierpnia 2011 r. – data wydania wyroku w sprawie VII K 1047/11 – wyznaczającą datę graniczną dla niniejszego realnego zbiegu przestęptwach. Mając powyższe na uwadze, nie mógł zostać uznany za zasadny postulat skarżącego połączenia jednostkowych kar pozbawienia wolności w sprawach w II K 334/11, II K 966/11 oraz kary orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koninie z dnia 29 listopada 2011 r., sygn. akt II K 245/11 gdyż przestęptwach w tej sprawie zostało popełnione w dniu 2/3 września 2011 r. a więc już po dniu 30 sierpnia 2011 r. która to data wyznacza granicę opisanego powyżej zbiegu przestęptwach. Sąd Rejonowy w Kole doszedł więc do słusznego wniosku – biorąc pod uwagę rodzaj orzeczonych kar – iż połączeniu podlegały grzywny orzeczone wyrokami VII K 1047/11 oraz II K 334/11 a także jednostkowe kary pozbawienia wolności w sprawach II K 334/11 oraz II K 966/11.

Zasadny natomiast okazał się zarzut obrazy art. 577 k.p.k. w zw. z art. 63 § 1 k.k. Zważyć bowiem należy, iż wykonanie kary pozbawienia wolności w sprawie II K 334/11 zostało M. B. warunkowo zawieszona na okres 5 lat próby. Sąd Rejonowy wymierzając więc karę łączną pozbawienia wolności obejmującą karę warunkowo zawieszoną zobowiązany był do rozważenia warunkowego zawieszenia orzeczonej kary łącznej biorąc jednocześnie pod uwagę dyrektywy płynące z art. 89 § 1 i 1a k.k. W tej mierze zasadnie zaś uznał, iż brak jest podstaw do jej orzeczenia z uwagi na fakt, iż w sprawie II K 966/11 zastała wymierzona skazanemu kara 2 lat i 2 miesiące pozbawienia wolności, która jednocześnie określiła dolną granicę wymierzanej kary łącznej. Nie mogły więc zostać spełnione przesłanki z art. 69 k.k. W wypadku więc zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, początkowo orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, okres tymczasowego aresztowania, pierwotnie zaliczony na poczet kary grzywny, powinien być zaliczony na poczet kary pozbawienia wolności, która w takim wypadku podlega efektywnemu wykonaniu. Uwzględniając powyższe zachodziła konieczność zaliczenia na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okresu zatrzymania skazanego w sprawie II K 334/11 trwającego od 2 do 3 czerwca 2011 r. oraz uchylecia rozstrzygnięcia z pkt. IV zaskarżonego wyroku dotyczącego błędnie zaliczonego w/w okresu zatrzymania na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny.

Odnosząc się natomiast do podniesionego zarzutu rażącej niewspółmierności orzeczonej kary wskazać należy, że zastosowanie zasady absorpcji, asperacji czy kumulacji przy orzekaniu zarówno kary łącznej, jak i wydawaniu wyroku łącznego uwarunkowane jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy osądzonymi czynami objętymi tym orzeczeniem. Relacje te sprowadzają się do określenia jak bliski związek przedmiotowo-podmiotowy łączy te czyny oraz w jakich odstępach czasu zostały one popełnione. Im bliższe są te relacje, tym bardziej kara łączna orzeczona wyrokiem łącznym winna być zbliżona do dopuszczalnego minimum uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestęptwach objęte tym wyrokiem. Nie bez znaczenia dla intensywności tego związku pozostaje także ocena wielości czynów przestępczych, rodzaj, wielość i podobieństwo dóbr prawnie chronionych naruszonych przestęptwach dokonanych przez skazanego. Istotnego znaczenia nabiera również zachowanie skazanego po popełnionych przestęptwach.

Oczywiście instytucja wyroku łącznego nie jest formą „nagradzania” niepoprawnych sprawców przestęptwach poprzez łagodzenie zastosowanych wobec nich sankcji karnych. Jej celem jest zapobieżenie sytuacji, w której sprawca wielu przestęptwach, które były sądzone oddzielnie, znajdzie się w gorszej sytuacji z perspektywy wymiaru kary niż sprawca, który za popełnione przestęptwach odpowiadał w jednym postępowaniu.

W przedmiotowej sprawie, odległość czasowa pomiędzy przestęptwach objętymi wyrokami o sygn. akt II K 334/11 oraz II K 966/11, za które orzeczono kary pozbawienia wolności, wynosiła zaledwie kilkanaście dni. Godziły one w dobro chronione jakim jest mienie i zostały zakwalifikowane odpowiednio z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. W tym przypadku, stosowanie do regulacji z art. 86 § 1 k.k. najniższy możliwy wymiar kary łącznej wynosił 2 lat i 2 miesiące pozbawienia wolności, najwyższy zaś – 4 lata i 2 miesiące pozbawienia wolności. Biorąc pod uwagę niewielką odległość czasową między datami popełnienia tych przestęptwach, zbieżność rodzajów naruszonych dóbr prawnych, Sąd odwoławczy za adekwatną uznał karę łączną 2 lat i 2 miesiące pozbawienia wolności, wymierzoną zgodnie z dyrektywą absorpcji. Za takim rozstrzygnięciem przemawiały

bowiem nie tylko w/w okoliczności ale również obecna postawa skazanego tj. z okresu przebywania w warunkach izolacji w zakładzie karnym. Z akt sprawy wynika bowiem, że zachowanie M. B. określane jest jako dobre. Przestrzega on wymogów regulaminu oraz ustalonego porządku wewnętrznego zakładu karnego. W sposób zgodny funkcjonuje z innymi osadzonymi, w stosunku do przełożonych zachowuje się regulaminowo. Był 24 razy nagradzany, nie ujawnia aktów agresji oraz krytycznie odnosi się do popełnionych przez siebie przestępstw. Utrzymuje stały kontakt z rodziną. Okoliczności tych Sąd Rejonowy nie uwzględnił w należyтым stopniu. Odnośnie natomiast orzeczonej łącznej kary grzywny wskazać należy, iż objęła ona kary orzeczone w sprawach VII K 1047 (przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., popełnione w dniu 25 maja 2011 r.) oraz II K 334/11 (przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., z dnia 2 czerwca 2011 r.). Najniższy możliwy wymiar kary łącznej wynosił 100 stawek dziennych natomiast najwyższy – 150 stawek dziennych. Także w tym przypadku Sąd odwoławczy uznał, iż zasadne będzie wymierzenie kary łącznej grzywny w oparciu o zasadę absorpcji. Przemawiają za tym analogiczne względny do w/w tj. bliskość popełnionych przestępstw, tożsamość dóbr chronionych oraz obecna postawa skazanego. Nie należy bowiem tracić z pola widzenia, iż przedmiotem ochrony art. 178a k.k. jest nie tylko zdrowie i życie ale również mienie. Na poczet łącznej kary grzywny Sąd zaliczył grzywnę uiszczoną w sprawie VII K 1047/11 w wysokości 100 stawek dziennych uznając karę łączną za wykonaną w całości.

Taki wymiar kar łącznych w przekonaniu Sądu odwoławczego stanowi adekwatną prawnokarną reakcję na popełnione przez M. B. przestępstwa, uwzględniającą ilość przestępstw, których się dopuścił, ich rodzaj i odstępy czasu między ich popełnieniem oraz pozytywne efekty resocjalizacyjne. Długoterminowe pozbawienie wolności powinno być stosowane wyłącznie wobec sprawców wysoko zdemoralizowanych, którzy dopuścili się najcięższych gatunkowo czynów i wobec których konieczna jest trwała izolacja. Skazany nie należy do sprawców wysoce zdemoralizowanych, a waga popełnionych przez niego czynów nie uzasadnia jego trwałej izolacji, zwłaszcza że postawa skazanego uległa zdecydowanej, pozytywnej zmianie. Mimo obniżenia przez Sąd odwoławczy wymiaru kar łącznych, kary te będą we właściwy sposób spełniały cele prewencji indywidualnej wobec skazanego, który zweryfikował swoją postawę i dostrzega konieczność wywiązywania się z obowiązków rodzinnych, a także cele prewencji ogólnej.

W pozostałej części wyrok Sądu Rejonowego, jako prawidłowy, został utrzymany w mocy.

Stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze i § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, w wyroku zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy skazanego kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconej obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Mając na względzie trudną sytuację materialną skazanego, który odbywa karę pozbawienia wolności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. zwolnił go z obowiązku zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Agata Wilczewska Waldemar Cytrowski Ewa Miastkowska